

Ahiretten sadece Efendimiz mi haber vermiştir, yoksa diğer peygamberler de davalarında bahsetmişler midir? Risalelerde bu konuda nasıl bir açıklama yapılıyor?

Ahiret hayatına iman etmek, Allah'a iman etmekten sonra en önemli ikinci iman rüknüdür. Bu sebeple her peygamber ümmetine ahiret hayatından bahsetmiş orasını kazanmak için ümmetlerini teşvik etmiştir. Bu semavi dinlerin ortak ve temel bir paydasıdır, değişmesi ya da eksik bırakılması mümkün değildir. Yani bir peygamberin ümmetine ahiret hayatından haber vermemesi mümkün değildir.

Lakin kainatta tekamül kanunu hükmettiği için, yani her şey basitten mükemmele doğru tedricen seyrettiği için, ilk peygamberlerin dönemi ile Peygamber Efendimiz (asv)'in dönemi arasında anlayış ve idrak noktasından farklılıklar vardır. İlk peygamberlerin dönemindeki insanlar ilkokul mesabesinde iken, Peygamber Efendimiz (asv) dönemindeki insanlar lise ve üniversite seviyesindedir. Öyle ise eğitim ve öğretimde buna göre olacaktır; ilkokulda basit, sade, özet bir eğitim ve öğretim verilirken, lise ve üniversitede daha kapsamlı ve tafsilatlı bir eğitim ve öğretim verilir. Bunun gibi peygamberler ümmetlerine dini talim ederken onların seviyesine uygun bir şekilde bahsediyor.

Ümmetleri ilkokul mesabesinde olan peygamberler ümmetlerine ahiret hayatından bahsederken, Peygamber Efendimiz (asv) veya Kur'an-ı Kerim gibi tafsili ve kapsamlı değil, basit ve özet bir şekilde bahsediyorlar. Peygamberler arasında ancak böyle bir fark vardır, yoksa **hiç bahsetmemişler** demek mümkün değildir.

Üstad Hazretleri bu hakikate şu şekilde işaret ediyor:

"İkinci sır: Enbiya-yı sâlife, niçin haşr-i cismanî gibi bir kısım erkân-ı imaniyeyi bir derece mücmel bırakmışlar, Kur'ân gibi tafsilât vermemişler; sonra ümmetlerinden bir kısmı, ileride o mücmel olan erkânı inkâra kadar gitmişler? Hem niçin hakikî ârif olan evliyanın bir kısmı yalnız tevhidde ileri gitmişler? Hattâ derece-i hakkalyakîne kadar gittikleri halde, bir kısım erkân-ı imaniye onların meşreplerinde pek az ve mücmel bir surette görünüyor. Hattâ, onun içindir ki, onlara tebaiyet edenler, ileride o erkân-ı imaniyeye lâzım olan ehemmiyeti vermemişler; hattâ bazıları sapmışlar. Madem bütün erkân-ı imaniyenin inkişafıyla hakikî kemal bulunur, niçin ehl-i hakikat bazısında çok ileri ve bir kısmında çok geri kalmışlar? Halbuki, bütün esmânın mertebe-i âzamlarının mazharı ve bütün enbiyanın serveri olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ve bütün kütüb-ü mukaddesenin reis-i enveri olan Kur'ân-ı Hakîm, bütün erkân-ı imaniyeyi vâzıh bir surette, pek ciddî bir ifadede ve

kasdî bir tarzda tafsil etmişlerdir."

"Evet, çünkü hakikatte hakikî kemâl-i etem öyledir. İşte, şu esrarın hikmeti şudur ki:"

"İnsan çendan bütün esmâya mazhar ve bütün kemâlâta müstaidir. Lâkin, iktidarı cüz'î, istidadı muhtelif, arzuları mütefavit olduğu halde, binler perdeler, berzahlar içinde hakikati taharrî eder. Onun için, hakikatin keşfinde ve hakkın şuhudunda berzahlar ortaya düşüyor; bazıları berzahtan geçemiyorlar. Kabiliyetler başka başka oluyor; bazıların kabiliyeti, bazı erkân-ı imaniyenin inkişafına menşe olamıyor. Hem esmânın cilvelerinin renkleri mazhara göre tenevvü ediyor, ayrı ayrı oluyor; bazı mazhar olan zat, bir ismin tam cilvesine medar olamıyor. Hem külliyyet ve cüz'iyet, ve zilliyet ve asliyyet itibarıyla, cilve-i esmâ başka başka suret alıyor; bazı istidat cüz'iyetten geçemiyor ve gölgeden çıkamıyor. Ve istidada göre bazan bir isim galip oluyor, yalnız kendi hükmünü icra ediyor; o istidatta onun hükmü hükümler oluyor. İşte, şu derin sırta ve şu geniş hikmete, esrarlı, geniş ve hakikatle bir derece karışık bir temsille bazı işaretler ederiz."(1)

Peygamber Efendimiz (asv)'in haşri ispat etmesi ve bize en güzel şekilde göstermesi, diğer peygamberleri de temsil ediyor. Yoksa sadece o göstermiş de başka peygamberler göstermemiş anlamında değildir. Peygamber Efendimiz (asv) bütün nübüvvet ağacının en son ve kamil bir meyvesi olmasından dolayı, temsil ve vekalet hakkı ona düşüyor.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dördüncü Söz](#)